

Kun meiltä on viety Viroon viime vuosina melkein mitä vaan, jo oli aika viedä meikäläistä oopperaakin. Edellisestä alan viennistä ehtikin kulua aikaa: 1928 meiltä meni Merikannon Elinan surma. Nyt lähti Aulis Sallisen Ratsumies suoraan Estoniaan. Kaikki tehtiin virolaisvoimin; vain kapellimestri Hannu Bister on tuontitavaraa. Mutta olikohan Ratsumies varmasti oikea valinta Viron tämän hetken vaikeissa olosuhteissa?

*Ensi-ilta on ohi,
väki kukitettu.
Mitä jäi käteen?
Mainiot solistit,
hyvin soiva
orkesteri, hyvä
kapellimestari,
hyvä ohjaus,
mutta...*

*Ratsumiehen
nimirollin
laulava Mati
Palm ei tuntenut
hermopainetta,
sillä hän oli
tutkaillut
rooliaan
hartaasti.
Sallisen musiikki
on hänelle
mieluisaa
laulettavaa.*

Aulis Sallisen oopperan ensi-ilta
Estoniassa herätti yhden kysymyksen

Ei kai Ratsumies ole liian synkkä nyky-Viroon?

Tallinna (IS)
Satu Saaristo

Vaikka olisi oopperamaussaan fakkautunut suuntaan tai toiseen, Aulis Sallisen Ratsumies-oopperan oivallisuutta ei kukaan aseta kyseenalaiseksi.

Ja se tottumattomalle suutar Estonia-teatterin ensi-iltaan aluksi vaikealta, mutta toisessa näytöksessä sitä pääsee jyvälle ja kun teos loppuu, musiik-

— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

— Olen tyytyväinen versioonne.

— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

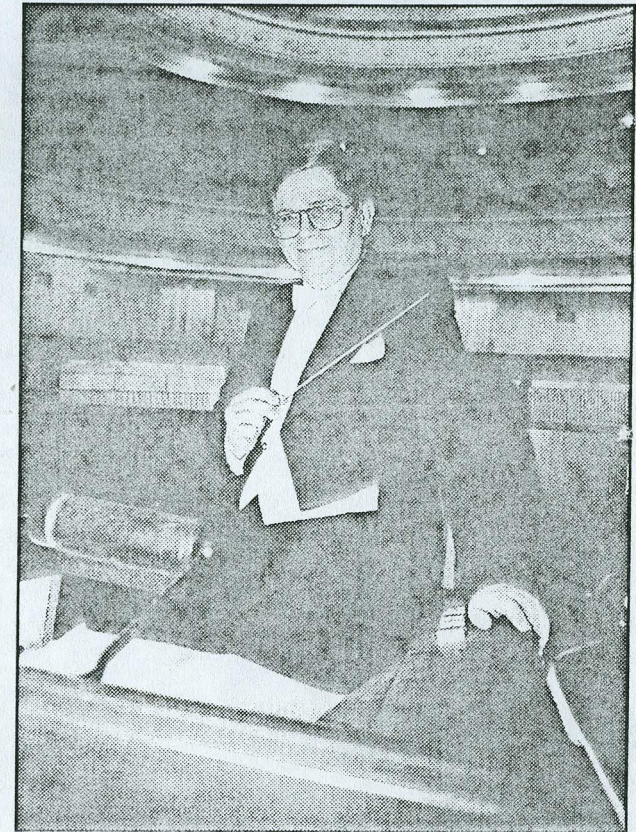
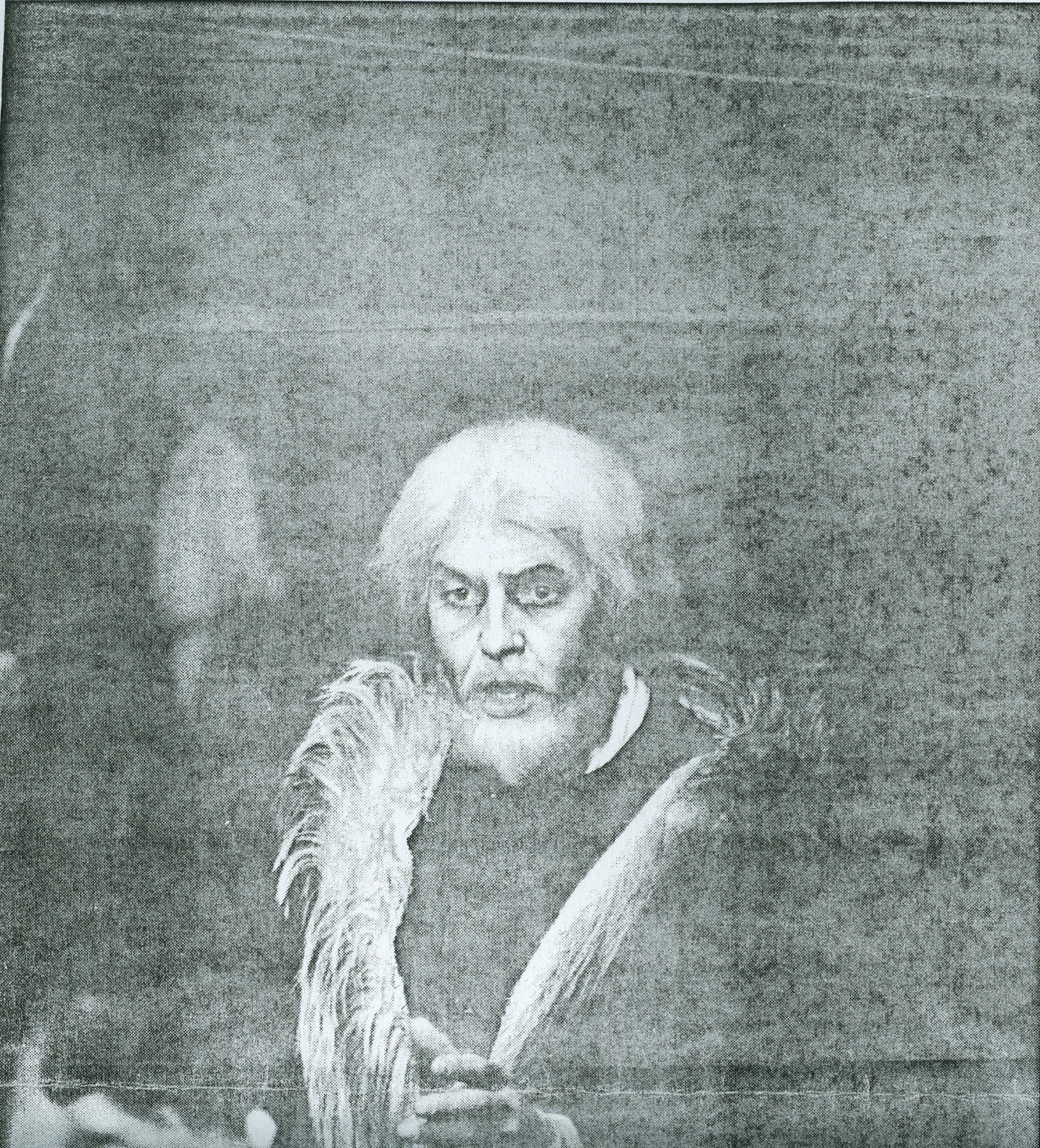
— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

— Olen tyytyväinen versioonne. Se on musiikillisesti korkeatasoinen ja ohjauksen puolesta hyvin ennakkoluuloton, Ratsumiehen säveltäjä Aulis Sallinen selvittää nimitöihin laulajalle Mati Palmille.

Toomas Volmer

Kapellimestari Hannu Bister on patistanut Estonian orkesterille uudenlaista työmoraalia. Hän lähtee johtamaan Ratsumiestä sen Tukholman-vierailulle.

minuuttia, se ei ole 14 minuuttia tai 16 minuuttia. Vähitellen on tajuttu täsmällisyyttä. Sitä olen painottanut myös orkesterin instrumenttien virityksessä, kaikessa.

Bisterin ansiota on, että hän on ulottanut täsmällisyyden vaatimuksen myös solisteihin. He ääntävät suomea hyvin – vain muutama kerran kovat klusiilimme saavat pehmeän virolaismuodon.

Hänen mielestään Ratsumies on hyvä valinta; siitä hän meilläkin alkoi 1975 uuden suomalaisen oppetajan nousu. Ehkä se nyt virittää innostuksen sukulaiskan-

osa yleisöä kiertää pariinossa ylälämpiössä ympyrää ja keskustelee hiljaisella äänellä. Mistä tämä tapa on peräisin?

– Ehkä väellä ei ole ollut aikoinaan muuta tekemistä ja ovat sitten omakusneet tavan kävellä rinkiä ja se on sitten jäänyt perinteeksi, Villar arvelee.

Väliajalla moni tekee oman valintansa ja jättää Ratsumiehen toisen näytöksen muiden katsottavaksi.

Vieressäni istuva tallinlainen **Arne Merisalu** katsoo kuitenkin koko teoksen. Tai oikeammin: hän torkkuu sen. Pakko kysyä, mitä hän nukkumiseltaan piti siitä?

— Toistamiseen ne tulisi Ratsumiestä katsomaan, Riho vannoo.

Häntä ei kiusaa, että teos esitetään suomeksi, sillä hän ainakin puhuu erinomaisesti kieltämme. Mitä tiedät suomalaisesta kulttuurista?

— Tiedän että Sibelius on suomalainen, että teillä on hienot oopperajuhlat Savonlinnassa, tiedän Aleksis Kiven ja Seitsemän veljestä, monet näyttelijät ja laulajat ovat tulleet tv:n kautta tu-

tuiksi. Niin, ja totta kai teillä on hyviä rockmuusikoita, Eppu Normaali, Miljoonasade, Sielun Veljet.

Korkeakouluopettaja Juhana Illend puolestaan uskoo, että teos vetoaa nykyvirolaiseen. Häntä miellytti juuri se, mitä hän näki: lavastuksen hallittu kompositio.

— Ratsumies on hyvin ugrilainen teos, me olemme ugrilaisia. Kyllä tämä innostaa.

Hannu opetti uutta työmoraalia

Ratsumiehen kapellimestari Hannu Bister, varsinaisesti Kansallisoopperamme kapellimestareita, on tehnyt suuren työn, jotta teos soi kuten se soi Estoniassa.

Koko kesä meni siihen, että hän kirjoitti partituureja sillä säveltäjä Aulis Sallisen pyynnöstä hän ”pienensi” orkesterin Estonian monttuun mahtuvaksi, siis 55 muusikolle.

Ennen ensi-iltaa Bister vaikuttaa levolliselta. Tätä hän on harjoiteltu, kyllä ne osaavat sen, hän viittaa orkesteriin ja solisteihin.

Esityksen jälkeen hän voi nauttia onnistumisesta: orkesteri on soinnut erinomaisesti. Bister on saanut siitä irti kaiken. Arvata saattaa, että työtä on joutunut tekemään, kun työmoraalikin on erilainen kuin meillä.

— Totta. Alkuaan ilmoitin jo, että kun tauko on 15

mies on hyvä valinta; siitä hän meilläkin alkoi 1975 uuden suomalaisen oopperan nousu. Ehkä se nyt virittää innostuksen sukulaiskan-saamme, jolle ei aikaisemmin ole modernia oopperaa tarjottukaan.

Suomen kieli sujuu hyvin

Nimiroolin laulava **Mati Palm** on laulanut Savonlinnan oopperajuhlilla Lentävän Hollantilaisen niin monta kertaa, että häntä voi jo pitää lähes omana poikana.

— Aluksi en kyllä pääsyt jyvälle Ratsumiehen filosofiasta. Olen tutkailut sitä ensi-iltaan saakka ja tässä nyt yritän kaivaa esille omia linjoja.

Buenos Airesissa syksyllä vierailleelle Palmille Ratsumies on joka tapauksessa pitkästä aikaa isoin rooli rakkaassa kotiteatterissaan Estoniassa.

Estonian johtaja Jaak Vilar ei pelännyt olla uhkarohkea ja ottaa Ratsumiestä ohjelmistoon. Sponsoreita ei ole, kaikki tehdään ruplilla kapellimestarin palkkioita myöten.

Ensi-illassa paljon nuoria

Ensi-ilta näyttää kokoavan Estoniaan tavanomaista enemmän nuoria katsojia. Yleisö on hyvinpukeutunut niin nyt kuin muutenkin Estonian näytöksissä. Ylälämpiössä, jonka koivuparketit nitisee kotoisasti, on tarjolla mehua, marsipaanimakeisia ja konjakkia. Se maistuu kolmen tähden jaloviinalta, mutta loppuu heti välilajan alussa.

Estonian väliaikojen oimittainen tapa esittäytyä taas:

Vieressani istuva tallinnalainen **Arne Merisalu** katsoo kuitenkin koko teoksen. Tai oikeammin: hän torkkuu sen. Pakko kysyä, mitä hän nukkumiseltaan piti siitä?

— Minä en pidä oopperasta, hän vastaa.

No, miksi tulitte?

— Vaimo pitää oopperasta.

Jatkoilla skoolataan

Estonian Talvipuutarhasa tarjoillaan valikoidulle joukolle ensi-illan päätteeksi sampanjaa, konjakkia ja pikkupaloja.

Uusi Viron lähettiläämme Jaakko Kaurinkoski on tyytyväinen, kun Suomesta on saatu kulttuurivaihtoa oopperan alalla. Hannu Bisterin vaimo, oopperalaulaja Johanna Bister saa vastaanottaa onnitteluja, kun mies sai orkesterin soimaan niin hienosti.

Tampereelta saapuneet teatterinjohtaja Esko Roine, avovaimo Ritva Jalonen, sisar, näyttelijä Liisa Roine, tämän mies, näyttelijä Seppo Mäki ja heidän ”nuorisonsa” ovat tulleet katsomaan ”kaverin ensi-iltaa”. He tarkoittavat kiitettävä ohjaajaa Ago-Endrik Kergeä.

Ottaisiko Esko Roine tänä aikana teatteriinsa Ratsumiehen kaltaisen ei-kauhallisen teoksen?

— Suoraan sanottuna en mitään Haavikkoa (libretton on kirjoittanut Paavo Haavikko) päänyttämölle.

Estonian pääohjaaja Arne Mikk vihjaa säveltäjä Aulis Salliselle, että Estonia voisi vierailla Ratsumiehen kanssa Helsingissä. Teostahan on esitetty Suomessa vain Savonlinnassa ja Lahdessa.

— Tehkää se, Sallinen nyökkää.